

Uchwała Nr 82/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 5 lutego 2015 r.

w sprawie wniosku Akademii Sztuki w Szczecinie o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku „instrumentalistyka” prowadzonym na Wydziale Instrumentalnym Akademii Sztuki w Szczecinie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Na podstawie art. 52 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uchwala, co następuje:

§ 1

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię Zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia przedstawione we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny programowej na kierunku „instrumentalistyka” prowadzonym na Wydziale Instrumentalnym Akademii Sztuki w Szczecinie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia stopnia o profilu ogólnoakademickim **nie uzasadniają zmiany oceny** wyrażonej w Uchwale Nr 696/2014 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 23 października 2014 r.

W Uchwale Nr 696/2014 sformułowano następujące zarzuty:

- 1) Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium dotyczącego celów i efektów kształcenia oraz systemu ich weryfikacji uzasadniają zastrzeżenia dotyczące procesu weryfikacji efektów kształcenia. Brak pracy dyplomowej na studiach licencjackich uniemożliwia przeprowadzenie pełnej weryfikacji efektów kształcenia oraz jest niezgodny z § 5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. z 2011 r. poz. 1167).

Stanowisko Uczelni:

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia stwierdziła, że przepis wskazanego wyżej rozporządzenia nie precyzuje ostatecznie wymogu przedstawienia przez studenta roku dyplomowego pisemnej pracy dyplomowej. Studenci studiów licencjackich na kierunku instrumentalistyka w Akademii Sztuki w Szczecinie w ramach pracy dyplomowej wykonują przed komisją powołaną przez Dziekana recital dyplomowy oraz zdają dyplomowy egzamin ustny.

Stanowisko Prezydium PKA

Z przepisu § 5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. z 2011 r. poz. 1167) istotnie nie wynika konieczność przedstawienia przez studenta roku dyplomowego pisemnej pracy dyplomowej. Ponadto zgodnie z art. 167a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn.

zm.) „Pracę dyplomową może stanowić w szczególności praca pisemna, opublikowany artykuł, praca projektowa, w tym projekt i wykonanie programu lub systemu komputerowego, oraz praca konstrukcyjna, technologiczna lub artystyczna”. Wobec powyższego należy uznać argumentację Wnioskodawcy, iż pracę dyplomową może stanowić recital dyplomowy wykonany przed komisją dyplomową powołaną przez dziekana.

Fakt ten nie zmienia jednak zasadniczej treści pierwszego zarzutu dotyczącego procesu weryfikacji efektów kształcenia, bowiem oceniana jednostka nie stosuje właściwych procedur przy ocenie pracy licencjackiej nie wymagając pisemnych opinii promotora i recenzentów, a także nie archiwizując prac dyplomowych (w tym wypadku - recitali dyplomowych) na nośnikach elektronicznych (np. CD, DVD), co uniemożliwia dokonanie pełnej weryfikacji efektów kształcenia i poziomu prac dyplomowych na studiach I stopnia. Oceniana jednostka nie wypełnia przepisów § 4 ust. 1 pkt. 11 i 12 oraz § 11 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. z 2011 r. poz. 1188).

W związku z powyższym zarzut należy podtrzymać, wycofując jedynie uwagę dotyczącą braku pisemnej pracy dyplomowej.

2) Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium dotyczącego programu studiów, uzasadnia przede wszystkim:

- brak możliwości wyboru modułów kształcenia w wymiarze co najmniej 30% punktów ECTS (§ 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku studiów i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131),
- umieszczenie w sylabusach przedmiotu, „instrument główny” – zamiast literatury obowiązkowej i uzupełniającej - wykazu utworów, realizowanych przez studenta w czasie studiów,
- brak zasad odbywania praktyk związanych z kierunkiem studiów (tzw. praktyk estradowych), za które należy uznać prowadzoną przez studentów działalność koncertową, uwzględniających reprezentowaną przez studenta specjalność, a także (jak ma to miejsce np. w przypadku praktyk pedagogicznych), formy ich dokumentowania i zaliczania.

Stanowisko Uczelni:

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Wnioskodawca poinformował, że Dziekan Wydziału, biorąc pod uwagę zastrzeżenia wskazane w raporcie Zespołu oceniającego oraz w Uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, bezzwłocznie dokonał korekty planów studiów uwzględniając kwestionowaną możliwość wyboru przez studentów przedmiotów kształcenia w wymiarze co najmniej 30% punktów ECTS i po zatwierdzeniu 30 maja 2014 r. przez Radę Wydziału Instrumentalnego wprowadził nowe plany jako obowiązujące dla studentów obecnego pierwszego roku studiów licencjackich oraz magisterskich.

Wnioskodawca – wzięwszy pod uwagę otwarty charakter recitalu - stwierdził ponadto, że plan studiów na Wydziale Instrumentalnym niejako automatycznie zawiera praktykę estradową, dając przykłady przedmiotów:

- orkiestra - studenci w ramach projektów artystycznych wykonują w każdym semestrze dwa lub trzy koncerty z różnymi, uznanymi dyrygentami z Polski, między innymi w Filharmonii Szczecińskiej im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie;
- kameralistyka - egzamin otwarty - wykonanie przed komisją programu kameralnego (na studiach licencjackich – 4 razy, na studiach magisterskich – 2 razy);
- w ramach podpisanych umów o współpracy pomiędzy Akademią Sztuki w Szczecinie,

a Filharmonią Szczecińską im. M. Kartowicza w Szczecinie, Operą na Zamku oraz Baltic Neapolis Orchestra studenci są zapraszani do współudziału w licznych projektach muzycznych;

- instrument główny - egzamin otwarty - wykonanie przed komisją programu solowego (na studiach licencjackich - 6 razy, na studiach magisterskich - 4 razy).

Ponadto Rektor poinformował, że biorąc pod uwagę zastrzeżenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej, dziekan Wydziału wprowadził w V semestrze studiów licencjackich, w ramach praktyk obligatoryjnych, przedmiot: praktyka estradowa, którą będzie zaliczał nauczyciel przedmiotu głównego, aby z jeszcze większą dbałością przygotować studentów roku dyplomowego do wykonania recitalu solowego.

Stanowisko Prezydium PKA

Wnioskodawca informuje o dokonaniu korekty planów studiów uwzględniając możliwość wyboru przez studentów przedmiotów w wymiarze co najmniej 30% punktów ECTS. Do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie dołączono jednak zmodyfikowanych planów studiów i programów nauczania ani stosownych uchwał wprowadzających deklarowane korekty, co nie pozwala ocenić, czy wprowadzone zmiany zapewniają uzyskanie zakładanych w sylwetce absolwenta efektów kształcenia. Należy zaznaczyć, iż zmiany te dotyczą wyłącznie studentów obecnego I roku studiów I i II stopnia. Zdecydowana większość studentów kierunku „instrumentalistyka” w dalszym ciągu nie ma zatem możliwości wyboru przedmiotów.

Wnioskodawca nie odniósł się do zarzutów dotyczących nieprawidłowości w sylabusach.

Praktyki związane z kierunkiem studiów (tzw. praktyki estradowe) winny umożliwiać studentom kierunków wykonawczych przygotowanie się do występów publicznych i obycie z estradą koncertową, uwzględniając wszystkie formy prezentacji muzycznej: recital solowy, koncert kameralny czy występ zespołowy. Zasady odbywania i zaliczania tych praktyk powinny być jasno określone przez odpowiednie Katedry i zatwierdzone przez Radę Wydziału. W żadnym wypadku nie można uznać za praktyki estradowe egzaminów semestralnych z instrumentu głównego czy kameralistyki, nawet jeśli prowadzone są one przy udziale publiczności. Praktyki estradowe powinny przygotowywać studentów do tego typu występów. Nie można też uznać, iż sporadyczne występy orkiestry rozwiązują problematykę praktyk, ponieważ zapewniają możliwość publicznego występu wyłącznie grupie studentów grających na instrumentach orkiestrowych. Praktyki estradowe muszą dotyczyć również studentów grających na fortepianie, akordeonie czy gitarze.

Informacja Wnioskodawcy o obligatoryjnym wprowadzeniu praktyk estradowych w planie V semestru studiów I stopnia bez podania szczegółów dotyczących realizacji takiego przedmiotu nie może być podstawą do wycofania zarzutu o braku praktyk na ocenianym kierunku studiów.

Na podstawie informacji przedstawionych przez Wnioskodawcę (niepopartych stosowną dokumentacją) nie można uznać, że wprowadzone działania naprawcze w postaci modyfikacji planów studiów i programów nauczania znacząco wpłyną na wyeliminowanie błędów opisanych przez Zespół oceniający, w związku z czym **zarzut zostaje podtrzymany w całości.**

- 3) O ocenie „znacząco” dla kryterium „zasoby kadrowe” zadecydowały zastrzeżenia dotyczące obsady zajęć dydaktycznych, przede wszystkim fakt prowadzenia w szeregu przypadków zajęć „instrument główny” – w szczególności na studiach II stopnia - przez osoby posiadające tylko tytuł zawodowy magistra sztuki (łącznie 15 osób). Zajęcia

z „instrumentu głównego” mają charakter wykładu, a tym samym powinny być prowadzone przez samodzielnego pracownika naukowo-dydaktycznego, a jedynie w szczególnych sytuacjach – za zgodą Rady Wydziału – przez osoby posiadające stopień doktora w danej specjalności. Ponadto w trakcie hospitacji zajęć stwierdzono błędy natury dydaktycznej, wpływające na końcowy efekt kształcenia, jak np. brak wskazówek metodycznych i warsztatowych dotyczących sposobu rozwiązania problemów występujących w trakcie realizacji przygotowanych utworów, a także brak wskazówek dotyczących dalszej, samodzielnej pracy studenta.

Stanowisko Uczelni:

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy poinformowano, że obecnie na kierunku „instrumentalistyka” w Akademii Sztuki w Szczecinie jako podstawowym miejscu pracy zatrudnionych jest 9 samodzielnych nauczycieli akademickich w specjalnościach: skrzypce – 2 osoby, altówka – 1 osoba, fortepian – 2 osoby, klarnet – 1 osoba, perkusja – 1 osoba, gitara – 1 osoba, saksofon – 1 osoba. Do minimum kadrowego na poziomie studiów licencjackich dodatkowo zaliczani są samodzielnymi nauczyciele akademicki w specjalnościach fortepian i skrzypce, łącznie 11 osób. W przypadku braku specjalisty uprawnionego do prowadzenia pracy dyplomowej ze studentem ostatniego roku studiów magisterskich, na Wydziale zatrudniany jest uznany profesor z innej uczelni muzycznej w Polsce.

Każdego roku, przed rozpoczęciem zajęć ze studentami lat dyplomowych, Rada Wydziału Instrumentalnego, zatwierdza na wniosek Dziekana, w drodze głosowania, decyzję umożliwiającą niesamodzielnym nauczycielom akademickim prowadzenie prac dyplomowych zgodnie z Regulaminem studiów Akademii Sztuki w Szczecinie. Młodzi nauczyciele akademicki są ponadto objęci nadzorem merytorycznym kierowników Katedr, którzy monitorują proces kształcenia.

Stanowisko Prezydium PKA

Zgodnie z raportem samooceny, oceniana jednostka kształci studentów na studiach I i II stopnia w 17 specjalnościach instrumentalnych. W załącznikach do raportu Zespołu oceniającego znajduje się notatka z hospitacji zajęć z gry na tubie – specjalności niewymienionej w wykazie specjalności w raporcie samooceny. Wynika stąd, iż jednostka prowadzi studia w 18 specjalnościach instrumentalnych. Zajęcia z „instrumentu głównego” (forma wykładu) powinny być prowadzone na wszystkich specjalnościach przez pracowników samodzielnych w całym cyklu kształcenia (nie tylko na roku dyplomowym). Wnioskodawca wyjaśnił, iż w chwili obecnej w jednostce zatrudnionych jest 9 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych reprezentujących 7 specjalności. Stąd wniosek, że w 11 specjalnościach instrumentalnych zajęcia z „instrumentu głównego” prowadzone są przez pracowników niesamodzielnymi (w tym także pracowników posiadających jedynie tytuł zawodowy magistra sztuki). Doraźne zatrudnianie samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych z innych uczelni do prowadzenia zajęć na ostatnim roku studiów II stopnia nie rozwiązuje problemów kadrowych ocenianej jednostki.

Nadzór merytoryczny sprawowany przez kierowników Katedr należy uznać za niewystarczający, biorąc pod uwagę zastrzeżenia Zespołu oceniającego dotyczące poziomu zajęć dydaktycznych hospitowanych podczas wizytacji.

Ze względu na ewidentne braki kadrowe w ocenianej jednostce, uniemożliwiające prawidłową obsadę dużej części zajęć dydaktycznych, a także zastrzeżenia dotyczące poziomu hospitowanych zajęć dydaktycznych, **zarzut zostaje podtrzymany w całości.**

- 4) Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium „wewnętrzny system zapewnienia jakości” uzasadnia fakt, iż pomimo bardzo szczegółowo opisanych zadań, Wydziałowa Komisja ds. jakości kształcenia nie zwróciła uwagi na szereg – sformułowanych powyżej – mankamentów związanych z organizacją procesu kształcenia oraz nieprzestrzeganiem obowiązujących zapisów prawnych, w tym rozporządzeń Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego: z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku studiów i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131) oraz z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. z 2011 r. poz. 1167).

Stanowisko Uczelni:

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Wnioskodawca, powołując się na dynamikę rozwoju Wydziału i liczne sukcesy na międzynarodowych konkursach instrumentalnych stwierdził, że świadczy to o dobrym poziomie kształcenia i dużej fachowości kadry pedagogicznej.

Poinformował ponadto, że w anonimowej ankiecie studenckiej oceniającej pracę nauczycieli Wydziału Instrumentalnego, w mijającym roku akademickim średnia ocena wszystkich zatrudnionych nauczycieli wyniosła 4,6 na 5 możliwych do zdobycia punktów. Potwierdzeniem wysokiego poziomu kształcenia miałyby również być fakt otrzymania w 2013 roku przez studentów Wydziału Instrumentalnego Stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Prezydenta Miasta Szczecin za szczególne osiągnięcia artystyczne.

Stanowisko Prezydium PKA

Zastrzeżenia dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia potwierdzają omówione wyżej zarzuty, dotyczące zjawisk i nieprawidłowości niewychwyconych przez wydziałowe organy odpowiedzialne za jakość kształcenia.

Wyjaśnienia Wnioskodawcy, dotyczące stałego podnoszenia limitu przyjęć studentów na I rok studiów I i II stopnia, nie mogą być uznane za świadectwo troski o wysoką jakość kształcenia, ponieważ obecnie w 11 prowadzonych specjalnościach instrumentalnych Uczelnia nie posiada samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych. Zwiększanie limitu przyjęć nie jest uzasadnione również tempem rozwoju kadry akademickiej: w latach 2011-2013 tylko 3 pracowników uzyskało stopień doktora habilitowanego i 2 stopień doktora.

Odnosząc się do sukcesów studentów Uczelni na międzynarodowych konkursach instrumentalnych: należy zaznaczyć, że liczba i jakość nagród studentów na międzynarodowych konkursach nie może być traktowana jako zasadnicze kryterium potwierdzające wysoki poziom kształcenia w całej jednostce.

Podobnie nie można uznać za takie kryterium liczby ocen celujących i bardzo dobrych uzyskanych przez studentów podczas letniej sesji egzaminacyjnej w roku akademickim 2012/2013, przy czym tak duża liczba bardzo wysokich ocen wskazana przez Uczelnię nie znajduje potwierdzenia w liczbie nagród i wyróżnień uzyskiwanych przez studentów ocenianej jednostki podczas zewnętrznych konkursów muzycznych. Wysokiej średniej ocen uzyskanych przez pedagogów w anonimowej ankiecie studenckiej w ubiegłym roku akademickim nie należy uznawać za jedyne kryterium oceny pracowników naukowo-dydaktycznych, ani też kompleksowej weryfikacji jakości kształcenia. O braku zbieżności oceny zajęć przez studentów jednostki i ekspertów Zespołu oceniającego świadczą uwagi zawarte w raporcie z wizytacji dotyczące hospitowanych zajęć.

Podsumowując należy stwierdzić, że o nieefektywności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na ocenianym kierunku świadczą stwierdzone wady i nieprawidłowości dotyczące celów i efektów kształcenia oraz metod ich weryfikacji (w tym procesu dyplomowania i praktyk) oraz nieefektywność procedur monitoringu i kontroli procesu kształcenia. Tym samym **zarzut należy podtrzymać**.

Wniosek końcowy:

Ze względu na podtrzymanie wszystkich zarzutów, Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej **podtrzymuje warunkową ocenę programową** wydaną Uchwałą Nr 696/2014 z dnia 23 października 2014 r. w sprawie jakości kształcenia na kierunku „instrumentalistyka” prowadzonym na Wydziale Instrumentalnym Akademii Sztuki w Szczecinie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

§ 2

1. Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

- 1/ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- 2/ Rektor Akademii Sztuki w Szczecinie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Marek Rocki